Informačný list predmetu

Akademický rok 2026/2027

Vysoká škola	Univerzita sv. Cyrila a Metoda v Trnave
Fakulta	FF UCM
Kód predmetu	KPSY/bcdVyvPsyI/22
Názov predmetu	Vývinová psychológia I.
Rozsah	2P + 2C
Počet kreditov	6
Vyučujúci	doc. PhDr. Slávka Démuthová, PhD., univ. prof. (prednášajúci)

Podmienky na absolvovanie predmetu

Klasifikačný stupeň bude určený na základe stupnice (v %):
Práca na seminároch: 20% hodnotenia
Záverečný test: 80% hodnotenia
A (100 – 92), B (91 – 83), C (82 – 74), D (73 – 65), E (64 – 56), Fx (55 a menej).

Priebežné hodnotenie

20 b (práca na seminároch počas semestra)

Záverečné hodnotenie

80 b (záverečný test v skúškovom období)

Výsledky vzdelávania

Výsledky vzdelávania:
1. vedomosti: študent získa vedomosti v oblasti vývinu psychiky od počatia až po obdobie adolescencie a dokáže opísať všetky vývinové obdobia. Zároveň sa oboznamuje s kľúčovými pojmami a najdôležitejšími teóriami, ako i so špecifikami prístupu ku skúmaniu ľudskej psychiky v rámci tejto disciplíny.
2. zručnosti: študent získa spôsobilosti aplikovať vedomosti do oblasti odbornej praxe, využívať poznatky na riešenie praktických úloh a problémov
3. profesijné kompetencie: získa zručnosti a vedomosti pre výkon budúcej profesie v oblasti práce s deťmi a mládežou v poradenstve, edukácií i klinickom prostredí
4. prenositeľné kompetencie: v rámci práce na zadanom projekte môže študent získať kompetencie v oblasti time-managementu, samostatnej práce ako aj práce v tíme, zlepší svoje komunikačné a organizačné zručnosti, počítačovú gramotnosť, vyhľadávanie relevantných informácií a ich kritické zhodnotenie

Stručná osnova predmetu

Stručná osnova predmetu:
1. história vývinovej psychológie a prvé významné inštitúcie na Slovensku. Základné pojmy vývinovej psychológie (duševný vývin, vývinový medzník, vývinové obdobie, vývinová kríza, kritické a senzitívne obdobie, zrenie a učenie, environmentalizmus a nativizmus).
2. vývinové teórie. Klasické (S. Freud, J. Piaget, L. S. Vygotskij, E. H. Erikson, L. Kohlberg, R. J.

Havighurst) a moderné (lifespanové teórie, modely životnej dráhy, teórie vývinových systémov). Periodizácia duševného vývinu. Výskum vo vývinovej psychológii.
3. inrauterínny vývin. Gestačný a embryonálny vek, fázy vývinu (trimestre; obdobie zárodku, embrya, plodu), najdôležitejšie zmeny. Problematika nechcených detí, teratogénov, genetických porúch.
4. narodenie a obdobie novorodenca. Pôrod (predčasný, v termíne, prenášané deti) ako významný vývinový medzník. APGAR skóre, reflexy novorodenca. Význam pôrodnej profylaxie, kontaktu matky s dieťaťom pre utváranie vzťahu (bonding). Behaviorálne stavy novorodenca (T. B. Brazelton). Vývin v období novorodenca.
5. dojčenecké obdobie. Somatický (vývin jemnej a hrubej motoriky – úchop, chôdza,...), kognitívny (predrečový vývin) a emocionálny vývin (budovanie vzťahu dieťa-matka: E. H. Erikson, K. Lorenz, J. Bowlby, Mary D. S. Aintsworth, typy pripútania). Ohrozenie dieťaťa – syndróm CAN.
6. vývin v období útleho veku. Rozvoj reči (Skinner, Chomsky) a chôdze, vývin sebaponímania. Problematika neurovývinových porúch (vývinové poruchy intelektu, poruchy komunikácie, poruchy autistického spektra, špecifické poruchy učenia, poruchy motorických funkcií, ADHD).
7. vývin v období predškolského veku. Socializácia jedinca (primárna a sekundárna, oblasti socializácie). Hra a typy hry (motorické, sociálne, konštruktívne, didaktické, hry s pravidlami, fantazijné, rolové). Akvizícia sociálnych rolí.
8. školská zrelosť/pripravenosť, oblasti školskej zrelosti, testovanie školskej zrelosti. História problematiky (Alfred Binet & Slobodná spoločnosť pre psychologický výskum dieťaťa). Možnosti korekcie a kompenzácie problémov, špecializovaná výchova a vzdelávanie.
9. vývin v období mladšieho školského veku. Problematika inštitucionalizovaného vzdelávania. Typy učenia (mechanické vs. logické, názorné, observačné,...). Špecifické poruchy učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia, dyspraxia a pod.).
10. vývin v období stredného školského veku. Sociálne interakcie v triede, sociometria. Negatívne sociálne javy (šikanovanie, ostarkizmus...). Agresívne a prosociálne správanie. Význam priateľstiev vrstovníkov.
11. obdobie staršieho školského veku. Puberta, sekulárna akcelerácia a nástup pohlavnej zrelosti. Vývin medzipohlavných vzťahov. Gendrový vývin (biologický, biosociálny, psychoanalytický, kognitívnovývinový prístup). Morálny vývin (L. Kohlberg)
12. zhrnutie

Sylabus predmetu

Stručná osnova predmetu:
1. história vývinovej psychológie a prvé významné inštitúcie na Slovensku. Základné pojmy vývinovej psychológie (duševný vývin, vývinový medzník, vývinové obdobie, vývinová kríza, kritické a senzitívne obdobie, zrenie a učenie, environmentalizmus a nativizmus).
2. vývinové teórie. Klasické (S. Freud, J. Piaget, L. S. Vygotskij, E. H. Erikson, L. Kohlberg, R. J. Havighurst) a moderné (lifespanové teórie, modely životnej dráhy, teórie vývinových systémov). Periodizácia duševného vývinu. Výskum vo vývinovej psychológii.
3. inrauterínny vývin. Gestačný a embryonálny vek, fázy vývinu (trimestre; obdobie zárodku, embrya, plodu), najdôležitejšie zmeny. Problematika nechcených detí, teratogénov, genetických porúch.
4. narodenie a obdobie novorodenca. Pôrod (predčasný, v termíne, prenášané deti) ako významný vývinový medzník. APGAR skóre, reflexy novorodenca. Význam pôrodnej profylaxie, kontaktu matky s dieťaťom pre utváranie vzťahu (bonding). Behaviorálne stavy novorodenca (T. B. Brazelton). Vývin v období novorodenca.
5. dojčenecké obdobie. Somatický (vývin jemnej a hrubej motoriky – úchop, chôdza,...), kognitívny (predrečový vývin) a emocionálny vývin (budovanie vzťahu dieťa-matka: E. H. Erikson, K. Lorenz, J. Bowlby, Mary D. S. Aintsworth, typy pripútania). Ohrozenie dieťaťa – syndróm CAN.

6. vývin v období útleho veku. Rozvoj reči (Skinner, Chomsky) a chôdze, vývin sebaponímania. Problematika neurovývinových porúch (vývinové poruchy intelektu, poruchy komunikácie, poruchy autistického spektra, špecifické poruchy učenia, poruchy motorických funkcií, ADHD).
7. vývin v období predškolského veku. Socializácia jedinca (primárna a sekundárna, oblasti socializácie). Hra a typy hry (motorické, sociálne, konštruktívne, didaktické, hry s pravidlami, fantazijné, rolové). Akvizícia sociálnych rolí.
8. školská zrelosť/pripravenosť, oblasti školskej zrelosti, testovanie školskej zrelosti. História problematiky (Alfred Binet & Slobodná spoločnosť pre psychologický výskum dieťaťa). Možnosti korekcie a kompenzácie problémov, špecializovaná výchova a vzdelávanie.
9. vývin v období mladšieho školského veku. Problematika inštitucionalizovaného vzdelávania. Typy učenia (mechanické vs. logické, názorné, observačné,...). Špecifické poruchy učenia (dyslexia, dysgrafia, dysortografia, dyskalkúlia, dyspraxia a pod.).
10. vývin v období stredného školského veku. Sociálne interakcie v triede, sociometria. Negatívne sociálne javy (šikanovanie, ostarkizmus...). Agresívne a prosociálne správanie. Význam priateľstiev vrstovníkov.
11. obdobie staršieho školského veku. Puberta, sekulárna akcelerácia a nástup pohlavnej zrelosti. Vývin medzipohlavných vzťahov. Gendrový vývin (biologický, biosociálny, psychoanalytický, kognitívnovývinový prístup). Morálny vývin (L. Kohlberg)
12. zhrnutie

Odporúčaná literatúra

Odporúčaná literatúra:
BLATNÝ, M. 2016. Psychologie celoživotního vývoje. Praha, Karolinum 2016, ISBN 978-80-246-3462-3.
DÉMUTHOVÁ, S., VÁCLAVIKOVÁ, I., SELECKÁ, L., BLATNÝ, M. 2020. The Problem of Self-Disclosure of Self-Harming Behaviour in Adolescence. In: Postmodern Openings. - ISSN 2068-0236, Roč. 11, č. 4, (2020), s. 1-19.
HILL, G. 2004. Moderní psychologie. Praha, Portál 2004. ISBN 80-7178-641-1.
LANGMEIER, J., KREJČÍŘOVÁ, D. 1998. Vývojová psychologie. Praha: Grada Publishing, 344 s., ISBN 80-7169-195-X.
MIČKOVÁ, Z., BLATNÝ, M., HRDLIĆKA, M. 2018. The relationship between family factors and somatic problems in adolescence In: AD ALTA: journal of interdisciplinary research = recenzovaný mezioborový vědecký časopis. – ISSN 1804-7890, Roč. 8, č. 2 (2018), s. 172-178.
PIAGET, J., ILHENDEROVÁ, B. 2010. Psychologie dítěte. Praha: Portál, 143s., ISBN 978-80-7367-798-5.
ŘÍČAN, P. 2004. Cesta životem, Praha: Portál, 390 s., ISBN 80-7367-124-7.
MACURA-MILOVANOVIČ, S., KOKIČ, I. B., ... SPASOVSKI, O., CLOSS, A. 2013. Dearth of early education experience: a significant barrier to subsequent educational and social inclusion in the Western Balkans. International Journal of Inclusive Education, 18 (1), 36-54.
VÁGNEROVÁ, M. 2000. Vývojová psychologie: detství, dospelost, stáři. Praha: Portál, 582 s. ISBN 80-7178-308-0.
+ študijné materiály z MS Teams a Moodle UCM

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu

Jazyk, ktorého znalosť je potrebná na absolvovanie predmetu: slovenský, anglický

Poznámky

Poznámky: - časová záťaž študenta: 180 hodín, z toho:
Kombinované štúdium (P+C): 52 hodín

samoštúdium: 128 hodín
iné: -